

מסורת הש"ס

6) שנת קה: (מוקפתה [פ"צ], 3) (נמשע ליה להש"ס דמירי אפי' בלית כשר כ"כ חוס' בשנת שס ד"ה דמניח] א) [בעי" ליתא], ד) [מנחות לב: ע"ש], 8) [ז"ל רב הסדא], 1) [בב"ב: לב: ז"ב כב:], 4) [ז"ל לרז], 11) [ז"ל ה"י], 5) [דכל דרז בל"י שרי בלל' עון], 9) [ושפיה לג], 11) [ומנין אף על הממוס ת"ל וכפר אדמתו עמו עיין בילקוט חלק ב סוף רמז תתלב וע"י בפרש"י לא גרס כדליתא במחומות הוסוף וחי' ישיבה בלחין אלל לקבויה ע"ש], 6) [עין שם בתוס' ד"ה אסור לישן], 11) [סוף כלאים ובמחומות פ"צ],

הגהות הב"ח

6) גמ' ומשמע ליה קמיה. כ"ב פירוש הייתי משמש לפניו:

גיליון הש"ס

גמ' מילתא דלריביה לא ס"ל אגן ניקוס נעביר. עיין בצנז קמח דף ז' ע"א תד"ה אלל שגיטו:

מוסף רש"י

וכף כדא אארעא. כפה כד על הלחן, ואותיב ספר תורה עילוויה, ותיב ס"ת עני, לפי שהיה ס"ת מונח עליו, ולא היה רואה על שפת המטה (מנחות כג:).

טפה ליה אבוה בסנדליה. הכהו על סנדלו, ל"ה בעט בסנדלו (ב"ק כב:): א"ו: הכהו על סנדלו במקל דרך שמוק, כשם שמכין למי שאינו משכין (ב"ב כב:).

רבינו חננאל

ראמר ר' ירמיה, ובלבד הראויין להתאבל. אוקימנא למתני, באדם שאינו חכם, ולא כשר, ולא היה עומד בשעת יציאת נשמה. אבל בחכם ובכשר הייב לעולם אע"פ שלא היה שם, דתניא, חכם שמת הכל חיוביין עליו כקרבנו, הכל קורעין הכל חולצין והכל מברין והכל עומדין ברחבה. ואי אדם כשר הוא אע"פ שאינו חכם חיוב, דתניא, מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים, מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר, שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עונותיו. ואי עומד על המת בשעת יציאת נשמה חיב, דתניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר הנומר על אדם בשעת יציאת נשמה חייב חיוב לקרוע, למה זה דומה לספר תורה שנשרף, שחייב לקרוע. כי נח נפשה דרב ספרא לא קרעו רבנן עליה, אמרו לא גמרינן מיניה, אמר

ואלו מגלחין

גמ' לספר תורה. דמורה קרויה נר שנאמר (משלי ו) כי נר מנורה ותורה אור ונשמה נקראת נר דכתיב (שם ב) נר ה' אלהים נשמת אדם: **שמעטסיה צפומין**. והוי כמאן דגמרינן מיניה: **מאי דהוה הוה**. הואיל דלל קרעו בשעת מיתה מו לא קרעי: **למקרע לאלתר**.

בלל הספד: **לואונוי ס"ס אפורייה**.

ולומר קיים זה מה שכתוב בזה: **לא הוה נפיק פוריא מזבא**. דזוטור הוה

צבא: מפוריא לפוריא. לתמו צמטה אחריתא קטנה שתלל דרך הפתח: **אל עגלה חדשה**. אותה עגלה ששיגורוהו פלשמים זה ובאותה עגלה הביאו דוד מצית אבינדב לעיר דוד: **פרוס צבא**. שצרו הפתח והרמיצוהו:

צנל גרמה לו. שאין שכינה שורה בחוץ לארץ: **טפה ליה אבוה**. רב הסדא צנסדלל שטפה לו לרב נחמן על סנדלו כחדי שגוגע על רגל חצירו צחשיא כדי שלא ישמעו העומדים סביב מטמו דרב הונא. ע"א הכהו צנסדלו: **לא סטרוד עלמא**. לא מטרח צקושיט: **שהיה צב**. כלומר הוה שעתא הוה ולא יומר. יש אומרים שהיה צב צאריך ישראל שרתה עליו רוח הקודש: **כי אסקו להסס**. לארץ ישראל לקוצרו שלל הנקצר שם נקצר בלל חטאי' שנאמר העם היושב זה נשוא עון' כדליתא צמכות (דף ק"ה).^[פ]: **ללווי רישין**. דלדס חשוז היה והוה לן צוסת ללווי רישין: **ואסי להכא**. דסצורין שהו חיי: **שלדו**. גופו קיימת יולאין: **לא סיימוה קמיה**. דשלדו הוה קיימת: **רב הונא ריבץ סורה**. כדלמרי' פרק שני דייני גזירות (צמכות דף ק:).

כי קיימי רבנן מקמיה ומנפלי גלמייהו מכסי ליה ליומא צאצאק: **רבי חייא ריבץ סורה**. כדלמרינן צבצב מניעט (דף פה:): **אלל עבדי ליה למורה דלל תשתכח מישראל: מאן מעייל ליה**. מי ילך להכניסו לקצורה אלל רבי חייא: **איסהפיכא ליה רלועה דתפילין**. השחור צפנים דרלועה שחורה נראה בחוץ הלכה למשה מסיני: **איבעית**. נצעת ונפחד: **וקפיס לארונא**. דרב הונא לקמיה עמודא דנורא דלל לזיקיה: **כי**

לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים דלא נפק מאי טעמא דתניא ארון העובר ממקום למקום אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים קשיין אהדדי לא קשיא **כאן י ששלדו קיימת כאן בשאין שלדו קיימת ורב הונא שלדו קיימת הוה דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי היכא ינחיה רב הונא ריבץ תורה בישראל ור' חייא ריבץ תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חנא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי הוינא בר תמני סרי שנין ולא חזי לי קרי (6) ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימיניה דאבוה וחזקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחזקיה קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונא כהדי דקאים קם כהדיה עמודא דנורא חזיה רב חגא איבעית זקפיה לארוניה ונפק אתא והאי דלא איענש ענש משום דוקפיה לארוניה דרב הונא כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק * מילתא דלריביה לא סבירא ליה אנן ניקום נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעייהו אמר להו ר' יצחק בר אמני * חכם כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שולצין כי נח נפשי' דרבה בר הונא ורב המנונא אסקינהו להתם**

לחזי אבוי מי תניא הרב שמת, חכם שמת תניא, ועוד שמעתייה בפומן כל יומא בבי מדרשא, סבור מאי דהוה הוה, אמר להו אבוי תניא חכם [בל זמן שעוסקין בהספד חיבינן לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אבוי תניא חכם] כבודו בהספד. כי נח נפשיה דרב הונא סבור לאחותי ספר תורה אפורייה, אמי להו מילתא דבתייה לא סבירא ליה כו'. לא הוה נפיק פורייה לבבא, סבור לשלשוניה כו'. ואסיקנא, חכם כבודו להוציא דרך פתחים ולא דרך גנות, וכתבדו במטה רואה ולא מטטה למטה, שנאמר וירכיבו את ארון האלהים על (ה)עגלה חדשה, סתרו להו לכבי

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

כה.

וכף כדא אארעא ואנח עליה ספר תורה. ונראהלדלפילו הספר מורה מונח בצבזה ממנו לא שרי מדללל אומצוה לספר מורה בצבזה ממנו וכן פירשמי צמנחות צפרק הקומץ רצה (דף כ:):^[פ] **ושם הארכתי**:

ורבי חייא ריבין תורה וכו'. והקשה צמוספות הרצ דמשמע צירושלמי^[פ] שרצ הונא מת קודס רבי חייא דלמר ליה לרבי חייא ארונו צל והכל משמע שרבי חייא מת קודס רב הונא ונראה לי דרב הונא אחר היה ואותו צצימי רבי חייא אין זה רב הונא תלמידו דרב ע"כ ומיהו קשה צירושלמי קאמר צעודלל דהכא רב הונא ריש גלותא ולפי הענין של הצירושלמי היה משמע דוקפיה ר' חגא לארוניה דרב הונא כדי שלא יהא יושב אלל הגדיקים והכי איתא צפי' רבינו חננאל דרב הונא ריש גלותא: **חכם כיון שהחזיר פניו**. פירושהכס שמת כיון שהחזיר פניו אותו שקרע וגרסינן אפילו חכם שקרע על חכם כיון שהחזיר פניו שולל לללמר דמשוס כנודו של חכם הקורע המירו דגנאי הוה לללל צבגד קרוע ולא נהיר': **שפטו**

ספרא לא קרעו רבנן עליה אמרי לא גמרינן מיניה אומר להו אבוי מי תניא הרב שמת חכם שמת תניא ועוד כל יומא שמעתייה בפומין בבי מדרשא סבור מה דהוה הוה אומר להו אבוי תנינא חכם כל זמן שעוסקין בהספד חיבינן לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אבוי תניא * חכם כבודו בהספידו כי נח נפשיה דרב הונא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו רב חסדא * מילתא דבתייה לא סבירא ליה השתא ליקום א (ליה) ליעבד ליה דאמר רב תחילפא * אנא חזיתיה לרב הונא דבעי למיתב אפורי' והוה מנח ספר תורה עליה וכף כדא אארעא ואותיב ספר תורה עילוויה אלמא

קסבר * אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה לא הוה נפיק פוריא מבבא סבור לשלשולי דרך גנין אמר להו רב חסדא הא גמירנא מיניה * חכם כבודו דרך פתח סבור לאשנויי מפוריא לפוריא אמר להו רב חסדא הכי גמירנא מיניה * חכם כבודו במטה ראשונה דאמר רב יהודה אמר רב מגינן לחכם שכבודו במטה ראשונה שנאמר * וירכיבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה פרום בבא ואפקוה פתח עליה רבי אבא ראויה היה רבינו שתשרה עליו שכינה אלא שבבל גרמה ליה מתיב רב נחמן בר * חסדא ואמרי לה רב חנן בר חסדא * היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים * טפח ליה אבוה בסנדליה א"ל לאו אמונא לך לא תיטרוד עלמא מאי היה שהיה כבר כי אסקוה להתם אמרו ליה לר' אמי ולר' אסי רב הונא אתי אמרו כי הוינן התם לא הוה לן לדלווי רישין מיניה השתא אתינן הכא אתא בתרין אמרו * (ליה) ארוננו בא ר' אמי ור' אסי נפוק ר' אילא ור' חנינא

לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים קשיין אהדדי לא קשיא **כאן י ששלדו קיימת כאן בשאין שלדו קיימת ורב הונא שלדו קיימת הוה דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי היכא ינחיה רב הונא ריבץ תורה בישראל ור' חייא ריבץ תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חנא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי הוינא בר תמני סרי שנין ולא חזי לי קרי (6) ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימיניה דאבוה וחזקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחזקיה קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונא כהדי דקאים קם כהדיה עמודא דנורא חזיה רב חגא איבעית זקפיה לארוניה ונפק אתא והאי דלא איענש ענש משום דוקפיה לארוניה דרב הונא כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק * מילתא דלריביה לא סבירא ליה אנן ניקום נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעייהו אמר להו ר' יצחק בר אמני * חכם כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שולצין כי נח נפשי' דרבה בר הונא ורב המנונא אסקינהו להתם**

אנא מעיילנא, דאוקמתיה לתלמודא כד הוינא בר תמני סרי, ולא חזי לי קרי, ומשמע לי קמיה, וידענא עובריה, יומא חד איתפיכא רצועא דתפילה ויתיב בעעניתא. עייליה גבי יהודה כריה מימיניה וחזקיה משמאליה, אמר ליה יהודה לחזקיה, קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאי רב הונא אבאי, כהדיה דקס, קם כהדיה עמודא דנורא, חזיה רב חגא, איבעית, זקף לארוניה [ד]רב חגא הונא נתפך. והא דלא מיענש דבי ריש גלותא משום דוקף ארוניה דרב הונא, כלומר זכותו מגיעה עליהם דהוא מרבי ריש גלותא.

עין משפט ונר מצוה

קעד א ב מיי פ"ט מהל' אכל הל' יא סמנ עשין ב טושי"ע י"ד ס"י שמ סעי' ז:

קעה ג מיי שם טושי"ע שם סתיף ז':

קעו ד מיי פ"יא שם הלכה ב טושי"ע י"ד

ס"י מא סתיף ד נוטושי"ע

א"ח ס"י מקמו סעי' טו':

קעו ה ו מיי שם פ"ט הל' יא ופ"י"ב הל' ז

טושי"ע י"ד ס"י שמ סתיף ז':

קעה ז מיי שם פ"ט הלכה יא טושי"ע

שם סטי' ה:

קעט ח מיי שם הל' ב טושי"ע שם סטי' לו:

קפ ט מיי שם הל' יג טושי"ע שם סטי' ז:

קפא י מיי פ"י"ב שם הלכה ג טושי"ע שם

ס"י שג סטי' ב:

קפב כ מיי פ"י מהל' מפילין הלכה ו

טושי"ע שם ס"י רפכ סתיף ז':

קפג ל מ מיי פ"י"ב מהל' אכל הל' ג טושי"ע

שם ס"י שג סטי' ג:

קפד נ מיי שם הלכה ז סמנ עשין מדי"ס ב

טושי"ע שם ס"י שמה סתיף ח:

קפה ס מיי שם פ"ט הלכה יב טושי"ע

שם ס"י שמ סתיף ז':

תורה אור השלם

1. וַיִּרְכְּבוּ אֶת אַרְוֹן וְהָאֱלֹהִים אֵל עֲגֻלָּה וַחֲרָשָׁה וַיִּשְׁאֲרוּ מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וַעֲזָאוּ וְאֲחִיו בְּנֵי אֲבִינָדָב נִהְיִים אֶת הָעֲגֻלָּה שְׂמֹאל ב' ו ג
2. יְהִי יְהִי דָבָר יי אֵל יִחְזָקָאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כְּשָׁדִים עַל נֹחַ דָּבָר וְתִהְיֶה עֲלָיו שֵׁם יי יִחְזָקָאל א ג

רבינו חננאל (המשך)

ואפקוה, פתח עליה הווא ספרנא, ראויה היה רבינו שתשרה עליו שכינה אלא שבבל גרמה לו, והאי דכתיב, היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נוח כה, מאי היה היה שכבר הוה, תניא ארון העובר ממקום למקום, עומדין עליו בשורה ואומרינן עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים, אוקימנא בששלדו קיימת, אבל אין שלדו קיימת לא, ירושלמי בחלת משקין תני ליקוטי עצמות אין אומרים עליהן קנים נהי ולא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים, ואלו הן ברכת אבלים מה שאומרים בבית הכנסת, אלו הן תנחומי אבלים מה שאומרים בשורה, אבל אומרינן עליהן דברי קילוסין, אמרי מנתייה גבי ר' חייא, שריבץ תורה כמות. אמרי' מאן נעייליה, אמר ר' חגא